Valiokunnan lausunto HaVL 40/2017 vp– E 110/2017 vp

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: EU/OSA; Ehdotus neuvoston päätökseksi jäljellä olevien määräysten toimeenpanemiseksi koskien Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käyttöä Bulgariassa ja Romaniassa

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: EU/OSA; Ehdotus neuvoston päätökseksi jäljellä olevien määräysten toimeenpanemiseksi koskien Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käyttöä Bulgariassa ja Romaniassa (E 110/2017 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Heidi Sulander, sisäministeriö

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Neuvoston päätös 2010/365/EU Schengenin tietojärjestelmää (SIS) koskevien Schengenin säännöstön määräysten soveltamisesta Bulgariassa ja Romaniassa tehtiin 29.6.2010 (EUVL 1.7.2010, L 166).

Päätöksen mukaan SIS:ä koskevia määräyksiä sovelletaan ko. valtioissa lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohdan mukaisia poikkeuksia.

Poikkeusten mukaan Bulgaria ja Romania eivät ole velvollisia epäämään maahanpääsyä sellaisilta kolmansien valtioiden kansalaisilta, eivätkä poistamaan maasta sellaisia kolmansien valtioiden kansalaisia, joista jokin toinen jäsenvaltio on tehnyt SISiin maahantulokieltoa koskevan ilmoituksen, eivätkä tallenna itse vastaavia tietoja SISiin.

Päätösehdotuksen mukaan jäljellä olevista poikkeuksista luovuttaisiin a SIS:ä alettaisiin soveltaa Bulgariassa ja Romaniassa täysimääräisesti. Päätösehdotuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan päätös ei tarkoita sisärajavalvonnan lopettamista Schengen-alueen Bulgarian ja Romanian vastaisil-

la rajoilla. Bulgaria ja Romania eivät siten liity tämän päätöksen nojalla Schengen-alueeseen. Mahdollinen päätös tästä tehdään erikseen jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä.

Päätöksen tarkoituksena on lisätä Schengen-alueen turvallisuutta ja tehostaa toimia vakavaa rikollisuutta ja terrorismia vastaan. SISjärjestelmän täysimääräinen käyttö Bulgariassa ja Romaniassa on myös edellytys rajanylitystietojärjestelmän (Entry/exit system, EES) käytölle.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että päätös on hyväksyttävissä. Luonteeltaan tekninen päätös koskee tietojärjestelmän käyttöoikeuksia. Päätöksen voidaan katsoa parantavan Euroopan sisäisen turvallisuuden tasoa, kun toisten jäsenvaltioiden SIS-järjestelmään tekemät maahantulokieltoja koskevat ilmoitukset tulevat myös Bulgariaa ja Romaniaa velvoittaviksi, minkä lisäksi ne itse voivat tehdä vastaavia ilmoituksia. Päätös tukisi Bulgarian ja Romanian valmiuksia myöhempään täysimääräiseen liittymiseen Schengen-alueeseen, jolloin muun muassa sisärajavalvonta Bulgarian ja Romanian sekä muiden Schengen-maiden väliltä poistetaan. Tästä liittymisestä tehdään myöhemmin erillinen yksimielinen päätös.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komissio on antanut ehdotuksen neuvoston päätökseksi jäljellä olevien määräysten toimeenpanemiseksi koskien Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käyttöä Bulgariassa ja Romaniassa. Coreper II on antanut asiassa periaatteellisen hyväksynnän (agreement in principle) 6.12.2017. Lopullinen päätös asiassa edellyttää Euroopan parlamentin hyväksyntää. Parlamentin konsultointi on parhaillaan käynnissä.

Päätöksen tarkoituksena on mahdollistaa Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käyttö täysimääräisesti Bulgariassa ja Romaniassa. Päätöksen myötä Bulgaria ja Romania tulevat velvollisiksi epäämään maahanpääsyn sellaisilta kolmansien valtioiden kansalaisilta sekä poistamaan maasta sellaisia kolmansien valtioiden kansalaisia, joista jokin toinen jäsenvaltio on tehnyt Schengenin tietojärjestelmään maahantulokieltoa koskevan ilmoituksen. Lisäksi Bulgaria ja Romania tulevat itse velvollisiksi tallentamaan vastaavat tiedot tietojärjestelmään.

Valiokunta tähdentää, ettei päätösehdotuksen hyväksyminen tarkoita sisärajavalvonnan lopettamista Schengen-alueen Bulgarian ja Romanian vastaisilla rajoilla (1 artiklan 2 kohta). Bulgaria ja Romania eivät siten liity tämän päätöksen nojalla Schengen-alueeseen. Mahdollinen päätös tästä tehdään erikseen jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä. Hallintovaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, etteivät kyseiset maat sisäisiltä rakenteiltaan täytä vielä Schengen-jäsenyyden vaatimuksia (esimerkiksi korruptio). Jäsenyyden kannalta ei ole riittävää ulkorajavalvonnan vaatimusten täyttäminen.

Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että tietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskeva päätösehdotus on luonteeltaan tekninen. Sen hyväksymisen arvioidaan parantavan Euroopan sisäisen turvallisuuden tasoa. Päätös saattaa tukea osaltaan myös Bulgarian ja Romanian valmiuksia myöhempään täysimääräiseen liittymiseen Schengen-alueeseen. Tältä osin asiaa on kuitenkin arvioi-

tava aikanaan perusteellisesti erikseen molempien maiden osalta muun muassa oikeusvaltioperiaatteen kannalta.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 12.12.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Mika Kari sd
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto